

з вищим рівнем терморезистентності, до яких відносились гібриди Колумбія / Експромт, Колумбія / Золотоколоса, Колумбія / Калинова, Експромт / Легенда Миронівська, Експромт / Золотоколоса, Калинова / Легенда Миронівська, Колумбія / Легенда Миронівська, Легенда Миронівська / Експромт.

Рання діагностика жаростійкості може бути використана для оцінки генотипів та добору серед них рослин з високим відсотком схожості (83,5–98,0%) з послідуочим їх дорощуванням у польових умовах.

УДК 575.827.633.11

ПОЛЬОВА СХОЖІСТЬ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ПОГОДНИХ УМОВ У ПЕРІОД СІВБИ-ОТРИМАННЯ СХОДІВ

Коновалов Д.В.,

кандидат сільськогосподарських наук,
Інститут фізіології рослин і генетики НАН

Пшениця озима є головною зерновою культурою в Україні. Реалізація генетичного потенціалу пшениці озимої, який закладений в процесі селекційної роботи селекціонерами, є одним з головних завдань насінництва. Потенціал сорту реалізується повною мірою, коли агротехніка відповідає його біологічним властивостям. Тому, всі агротехнологічні заходи мають бути направлені для створення сприятливих умов для росту та розвитку культур. Одним з основних завдань за її вирощування є створення сприятливих умов для отримання високої польової схожості насіння, яка залежить як від антропогенних, так і від біотичних і абіотичних чинників і, в першу чергу, від погодних умов періоду сівби та отримання сходів. Польова схожість насіння є важливим показником біологічного контролю в агротехнологіях вирощування будь-якої культури, в тому числі і насіння пшениці озимої.

Польові досліді проводили в дослідному господарстві Інституту фізіології рослин і генетики НАН упродовж 2016–2020 рр.

Досліджуваннями з впливу погодних умов на польову схожість насіння сортів пшениці озимої встановлено, що за високої суми активних температур впродовж третьої декади вересня 2016 р. 124 °С та меншої кількості опадів, яка випала у другій та третій декадах вересня продуктивна вологість посівного шару ґрунту (0–10 см) становила 22 мм, що нижче оптимальної (30 мм), середній показник польової схожості насіння сортів був на рівні 77 %.

У 2017 р. температурний режим даного періоду був нижчим багаторічного значення, а опадів за дві декади випало 121,3 % від середнього багаторічного показника і складала 47,3 мм. Такі умови сприяли накопиченню продуктивної вологи ґрунту і її збереженню, що забезпечило вищу польову схожість насіння 82 %. Через незначну кількість опадів у 2018 р. продуктивна вологість ґрунту була низькою 20 мм, що вплинуло на польова схожість, яка становила 76 %.

Самим сприятливим для схожості насіння був період сівби та отримання сходів в 2019 та 2020 рр. За середньої добової температури повітря, яка була дещо вищою в 2019 р. і на рівні багаторічного показника в 2020 р. та достатньою кількістю опадів сприяло накопиченню продуктивної вологи в ґрунті (37 мм в 2019 р. та 35 мм в 2020 р., що на 7–5 мм більше оптимальної) і отримано найвищої польової схожості насіння, відповідно – 86 % та 83 %.

Отже, на польову схожість насіння пшениці озимої, крім лабораторної схожості, висіяного насіння та якості передпосівної підготовки ґрунту впливають погодні умови на період сівби та отримання сходів – середні добові температури повітря, сума активних температур, кількість опадів та кількість продуктивної вологи в шарі ґрунту 0–10 см.